

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
СУМСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ПРОЕКТ
ОСВІТНЬО-НАУКОВОЇ ПРОГРАМИ
«МЕНЕДЖМЕНТ»

**Третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти
за спеціальністю 073 Менеджмент
галузі знань 07 Управління та адміністрування
Ступінь вищої освіти: доктор філософії
(2024 рік набору)**

**ЗАТВЕРДЖЕНО
ВЧЕНОЮ РАДОЮ СУМСЬКОГО НАУ
« » 2024 р., протокол №
Голова вченої ради /Володимир ЛАДИКА/**

**Освітня програма вводиться в дію з 1.09.2024 р.
(наказ № від « » 2024 р.)
Ректор /Володимир ЛАДИКА/**

Суми – 2024 р.

**ЛИСТ ПОГОДЖЕННЯ
освітньо-наукової програми
«Менеджмент»
за третім (освітньо-науковим) рівнем вищої освіти**

Проектна група у складі:

Голова проектної групи, гарант ОНП:

д.е.н., професор кафедри
менеджменту імені професора Л.І. Михайлової

Інна СОХАНЬ

Члени проектної групи:

д.е.н., професор, завідувач кафедри
менеджменту імені професора Л.І. Михайлової

Альвіна ОРЄХОВА

д.е.н., професор кафедри
менеджменту імені професора Л.І. Михайлової

Наталія СТОЯНЕЦЬ

к.е.н., доцент кафедри
менеджменту імені професора Л.І. Михайлової

Тетяна ХАРЧЕНКО

Освітньо-наукова програма «Менеджмент» за третім (освітньо-науковим) рівнем вищої освіти розглянута та схвалена на розширеному засіданні кафедри менеджменту імені професора Л.І. Михайлової за участі студентського активу та стейкхолдерів (протокол №____ від _____ 2024 р.).

Начальник навчального відділу,
к.е.н., доцент

Наталія КОЛОДНЕНКО

Т.в.п. завідувача відділу якості
освіти, ліцензування та акредитації,
к.е.н., доцент

Олена РИБІНА

Проректор з науково-педагогічної
та навчальної роботи, д.б.н., професор

Ігор КОВАЛЕНКО

Освітньо-наукова програма «Менеджмент» за третім (освітньо-науковим) рівнем вищої освіти розглянута та схвалена на засіданні Вченої ради факультету економіки і менеджменту (протокол №____ від _____ 2024 р.).

Голова вченої ради факультету
економіки і менеджменту,
д.е.н., професор

Маргарита ЛИШЕНКО

ПЕРЕДМОВА

Освітньо-наукова програма є нормативним документом, в якому міститься система освітніх компонентів на третьому (освітньо-науковому) рівні вищої освіти в межах спеціальності **073 «Менеджмент»** галузі знань **07 «Управління та адміністрування»**, що визначає вимоги до рівня освіти осіб, які можуть розпочати навчання за цією програмою, перелік навчальних дисциплін і логічну послідовність їх вивчення, кількість кредитів ЕКТС, необхідних для виконання цієї програми, а також очікувані програмні результати навчання, якими повинен оволодіти здобувач ступеня «Доктор філософії».

Освітньо-наукова програма враховує вимоги Закону України «Про вищу освіту» та Національної рамки кваліфікацій.

**Профіль освітньо-наукової програми
зі спеціальності 073 «Менеджмент»**

1. Загальна інформація	
Повна назва вищого навчального закладу та структурного підрозділу	Сумський національний аграрний університет
Рівень вищої освіти	Третій (освітньо-науковий) рівень
Ступінь вищої освіти	Доктор філософії (Philosophy Doctor degree)
Галузь знань	07 Управління та адміністрування
Спеціальність	073 Менеджмент
Офіційна назва освітньої програми	Менеджмент
Освітня кваліфікація	Доктор філософії з менеджменту
Кваліфікація в дипломі	Ступінь вищої освіти – доктор філософії Спеціальність – 073 Менеджмент Освітня програма «Менеджмент»
Тип диплому та обсяг освітньої програми	одиничний, 60 кредитів ЄКТС (освітня складова ОНП), термін навчання 4 роки
Обмеження щодо форм навчання	відсутні
Наявність акредитації	Акредитована Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти, сертифікат від 08.09.2020 р.
Цикл / Рівень програми	НРК України – 8 рівень, FQ-ЕНЕА – третій цикл, EQF-LLL – 8 рівень
Передумови	Для здобуття освітньо-наукового ступеня доктора філософії зі спеціальності 073 Менеджмент можуть вступати особи, які здобули повну вищу освіту. У разі вступу на програму особи, що здобула попередній ступінь вищої освіти за іншими спеціальностями, програма фахових вступних випробувань для осіб, передбачає перевірку набуття особою компетентностей та результатів навчання, що визначені стандартом вищої освіти зі спеціальності 073 Менеджмент для другого (магістерського) рівня вищої освіти. Умови вступу на освітньо-наукову програму визначаються правилами прийому Сумського НАУ.
Мова викладення	Українська, англійська

Термін дії освітньої програми	До 2025 р.
Інтернет-адреса постійного розміщення опису освітньої програми	https://science.snau.edu.ua/aspirantura/

2. Мета освітньої програми

Підготовка фахівців, здатних продукувати нові ідеї, розв'язувати комплексні проблеми у галузі управління та адміністрування, в тому числі пов'язаних з імплементацією принципів сталого розвитку в управлінській практиці на різних рівнях, планувати та виконувати оригінальні наукові дослідження, інтегрувати свою освіту та досвід у професійну діяльність та академічну практику.

3. Характеристика освітньої програми

Опис предметної області	<p>Об'єкт вивчення: управління організаціями та їх підрозділами.</p> <p>Цілі навчання: підготовка фахівців, здатних продукувати нові ідеї, розв'язувати комплексні проблеми у галузі управління та адміністрування, що передбачає глибоке переосмислення наявних та створення нових цілісних знань та/або професійної практики, застосовувати новітні методології наукової та педагогічної діяльності, здійснювати власні наукові дослідження, результати яких мають наукову новизну, теоретичне та практичне значення.</p> <p>Теоретичний зміст предметної області:</p> <ul style="list-style-type: none"> - парадигми, закони, закономірності, принципи, історичні передумови розвитку менеджменту; - концепції системного, ситуаційного, адаптивного, антисипативного, антикризового, інноваційного, проектного менеджменту тощо; - функції, методи, технології та управлінські рішення у менеджменті <p>Методи, методики та технології:</p> <ul style="list-style-type: none"> - методи і методики дослідження (розрахунково-аналітичні, економіко-статистичні, економіко-математичні, експертного оцінювання, фактологічні, соціологічні, психологічні, документальні, балансові); - методи реалізації функцій менеджменту (методи маркетингових досліджень; методи економічної діагностики; методи прогнозування і планування; методи проектування організаційних структур управління; методи мотивування; методи контролювання; методи створення і розвитку організаційної культури, методи оцінювання соціальної, організаційної та економічної
--------------------------------	--

	<p>ефективності в менеджменті тощо).</p> <ul style="list-style-type: none"> - методи менеджменту (адміністративні, економічні, соціально-психологічні, технологічні); - технології обґрунтування управлінських рішень (економічний аналіз, СППР, сучасний інструментарій штучного інтелекту в сфері менеджменту). <p>Інструменти та обладнання: інформаційні системи та програмні продукти, що застосовуються в менеджменті.</p>
Орієнтація освітньо-наукової програми	<p>Освітньо-наукова програма орієнтована на розвиток у здобувачів дослідницьких та викладацьких компетентностей, навичок комунікації. ОНП має академічну орієнтацію.</p> <p>Освітньо-наукова програма містить освітню та наукову складову.</p> <p><i>Освітня складова програми</i> – 60 кредитів ЄКТС, з яких 45 кредитів ЄКТС – обов'язкові дисципліни за усіма циклами та 15 кредитів ЄКТС дисципліни за вибором аспіранта.</p> <p><i>Наукова складова програми</i> передбачає здійснення власних наукових досліджень під керівництвом наукового керівника/керівників з оформленням одержаних результатів у вигляді дисертації. Ця складова програми не вимірюється кредитами ЄКТС, а оформляється окремо у вигляді індивідуального плану наукової роботи аспіранта.</p>
Фокус програми:	Освітньо-наукова програма орієнтована на спеціальну освіту за спеціальністю менеджмент, з фокусом на дослідження проблем імплементації принципів сталого розвитку в практику управління
Особливості програми	<p>Модель підготовки за ОНП передбачає фахову підготовку, орієнтовану на розвиток компетентностей здобувача відповідно до теми його дисертації та напрямів досліджень, що проводяться науковцями університету у поєднанні із загальною підготовкою, що передбачає розвиток навичок командної роботи, академічного письма, викладацьких компетентностей, проектного менеджменту. При цьому фахова підготовка реалізується переважно у вибірковій складовій ОНП, а загальна – переважно в обов'язковій складовій програми.</p> <p>Така модель дозволяє здобувачу розвивати соціальні навички, а також поєднувати власні наукові дослідження з вивченням ОК професійної підготовки.</p>
4. Працевлаштування та продовження освіти	
Працевлаштування	Випускники мають широкі можливості для розвитку кар'єри залежно від їх особистих інтересів, зокрема: наукова, викладацька, експертна, управлінська, адміністративна діяльність у галузі управління та

	адміністрування. Працевлаштування у науково-дослідних установах, закладах вищої освіти, інших установах та організаціях, що здійснюють дослідження та/або підготовку фахівців у сфері менеджменту.
Продовження освіти	Здобуття наукового ступеня доктора наук та додаткових кваліфікацій у системі освіти дорослих.
5. Викладання та оцінювання	
Підходи до викладання та навчання	<p>Підходи до викладання та навчання:</p> <ul style="list-style-type: none"> - активне навчання (інтерактивні методи навчання, що забезпечують особистісно-орієнтований підхід і розвиток системного, креативного та стратегічного мислення; спільне навчання у міждисциплінарних групах; «перевернутий клас») - навчання через викладання (learning by teaching) (педагогічна практика); - навчання через дослідження (в тому числі участь у виконанні бюджетних та господарських науково-дослідних робіт, участь у дослідницьких проектах); - персоналізоване навчання (Personalized Learning): індивідуальні консультації з науковими керівниками; вибіркові фахові дисципліни).
Система оцінювання	<p>Освітня складова програми. Залежно від основної мети, що реалізується через оцінювання, в Університеті реалізується: сумативне оцінювання – оцінювання ступеня досягнення здобувачем вищої освіти очікуваних результатів навчання в межах освітнього компонента (модуля) чи освітньої програми в цілому. Сумативне оцінювання реалізується відповідно до критеріїв та дозволяє сформувати судження щодо того, якою мірою студенти досягли очікуваних результатів навчання. Сумативне оцінювання здійснюється за 100 бальною шкалою, з яких 30 балів відводиться на іспит, решта 70 балів викладач розподіляє між видами оцінювання у такий спосіб, щоб вони забезпечили можливість оцінити ступінь досягнення студентом результатів навчання. Формативне оцінювання – «оцінювання, що формує». має на меті дати можливість особі, що навчається, відстежувати свій прогрес у навченні і виявити напрями його подальшого вдосконалення.</p> <p>Наукова складова програми. Оцінювання наукової діяльності здобувачів здійснюється відповідно до наукового плану аспіранта через:</p> <ul style="list-style-type: none"> - проміжні атестації аспіранта у вигляді щорічного

	<p>звіту про виконання індивідуального плану;</p> <ul style="list-style-type: none"> - участь у семінарах кафедри, конференціях; - рецензування наукових робіт; - рекомендації наукового керівника; - підготовку та захист дисертаційної роботи.
Форма контролю успішності навчання аспіранта (здобувача)	<p><i>Освітня складова програми.</i></p> <p>Підсумкове оцінювання за освітніми компонентами контроль успішності навчання здобувача проводиться у формі:</p> <ul style="list-style-type: none"> - екзамен – за результатами вивчення обов'язкових компонент освітньої програми циклу загальнонаукової підготовки, циклу дослідницької підготовки, циклу мовної підготовки, а також циклу спеціальної (професійної) підготовки; - залік – за результатами вивчення всіх інших освітніх компонентів, передбачених навчальним планом. <p><i>Наукова складова програми.</i></p> <p>Наукова складова ОНП передбачає проведення <i>поточної атестації</i> аспірантів на засіданні кафедри двічі на рік. Метою проміжної атестації є оцінювання рівня виконання індивідуального плану, надання здобувачу підтримки і зворотного зв'язку.</p> <p>Метою <i>підсумкової атестації</i> є встановлення відповідності рівня освітньо-наукової підготовки випускників аспірантури вимогам освітньо-наукової програми доктора філософії за спеціальністю 073 «Менеджмент» та завершується публічним захистом дисертації. Захист дисертаційної роботи відбувається прилюдно на засіданні спеціалізованої вченої ради.</p> <p>Обов'язковою передумовою захисту дисертаційної роботи є успішне виконання індивідуального наукового плану, в тому числі апробація результатів дослідження та основних висновків на наукових конференціях та їх опублікування у фахових наукових виданнях, згідно з чинними вимогами.</p>
6. Програмні компетентності	
Інтегральна компетентність	Здатність продукувати нові ідеї, розв'язувати комплексні проблеми у галузі управління та адміністрування, що передбачає глибоке переосмислення наявних та створення нових цілісних знань та/або професійної практики, застосовувати новітні методології наукової та педагогічної діяльності, здійснювати власні наукові дослідження, результати яких мають наукову новизну, теоретичне та практичне значення.
Загальні компетентності	ЗК01. Здатність виявляти, ставити та вирішувати проблеми

	<p>ЗК02. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел</p> <p>ЗК03. Здатність працювати в міжнародному контексті.</p> <p>ЗК04. Здатність розв'язувати комплексні проблеми у сфері менеджменту на основі системного наукового світогляду та загального культурного кругозору із дотриманням принципів професійної етики та академічної добросовісності.</p> <p>Компетентності визначені СНАУ</p> <p>ЗК05. Здатність до саморозвитку та самовдосконалення.</p> <p>ЗК06. Здатність генерувати нові ідеї.</p> <p>ЗК07. Володіння комунікативними навичками</p> <p>ЗК08. Здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології.</p> <p>ЗК09. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо</p>
Спеціальні(фахові, предметні) компетентності	<p>СК01. Здатність виконувати оригінальні дослідження, досягати наукових результатів, які створюють нові знання у менеджменті і дотичних до нього міждисциплінарних напрямах.</p> <p>СК02. Здатність усно і письмово презентувати та обговорювати результати наукових досліджень та/або інноваційних розробок українською та англійською мовами, опрацьовувати наукову літературу з управління та адміністрування та ефективно використовувати нову інформацію з різних джерел.</p> <p>СК03. Здатність здійснювати науково-педагогічну діяльність у сфері менеджменту в закладах вищої освіти.</p> <p>СК04. Здатність ініціювати, розробляти, реалізовувати та управляти науковими проектами у менеджменті і дотичних до нього міждисциплінарних напрямах та /або складати пропозиції щодо фінансування наукових досліджень, реєстрації прав інтелектуальної власності</p> <p>Компетентності визначені СНАУ</p> <p>СК05. Здатність ідентифікувати, оцінювати та здійснювати комерціалізацію об'єктів інтелектуальної власності в галузі.</p> <p>СК06. Здатність проваджувати інновації в менеджменті для розв'язання завдань власних досліджень та практичних проблем управління шляхом дослідження стратегічних інноваційних рішень як на рівні держави, так і в глобальному просторі.</p> <p>СК07. Здатність розширювати концептуальні та методологічні знання на межах теорій менеджменту та концепцій сталого розвитку.</p>

Програмні результати навчання

Після завершення освітньої програми здобувач буде здатен:

ПРН01. Застосовувати сучасні інструменти і технології пошуку, оброблення та аналізу інформації, зокрема, статистичні методи аналізу даних великого обсягу та/або складної структури, спеціалізовані бази даних та інформаційні системи.

ПРН02. Вільно презентувати та обговорювати з фахівцями і нефахівцями результати досліджень, наукові та прикладні проблеми менеджменту державною та англійською мовами, кваліфіковано відображати результати досліджень у наукових публікаціях у провідних міжнародних наукових виданнях.

ПРН03. Розробляти та досліджувати концептуальні, математичні і комп'ютерні моделі процесів і систем, ефективно використовувати їх для отримання нових знань та/або створення інноваційних продуктів у галузі менеджменту та дотичних міждисциплінарних напрямах.

ПРН04. Розробляти та реалізовувати наукові та прикладні проекти, які дають можливість переосмислити наявне та створити нове цілісне знання та/або професійну практику у галузі управління та адміністрування і розв'язувати значущі наукові та технологічні проблеми в менеджменті з дотриманням норм академічної етики і врахуванням соціальних, етичних, економічних, екологічних та правових аспектів.

ПРН05. Глибоко розуміти загальні принципи та методи управлінських наук, а також методологію наукових досліджень, застосувати їх у власних дослідженнях у сфері менеджменту та у викладацькій практиці.

ПРН06. Планувати і виконувати наукові і прикладні дослідження з менеджменту та дотичних міждисциплінарних напрямів з використанням сучасних інструментів, критично аналізувати результати власних досліджень і результати інших дослідників у контексті усього комплексу сучасних знань щодо досліджуваної проблеми; складати пропозиції щодо фінансування досліджень та/або проектів.

ПРН07. Здійснювати апробацію та впровадження результатів власних досліджень у сфері менеджменту.

ПРН08. Розробляти і викладати спеціальні навчальні дисципліни з менеджменту у закладах освіти.

Компетенності визначені СНАУ

ПРН09. Демонструвати системний науковий світогляд, раціонально осмислювати виклики, що постають перед наукою у контексті соціально-економічних та екологічних проблем сучасності (етичні дилеми, цінності, глобальні суспільні трансформації).

ПРН10. Розвивати теорії, концепції та принципи менеджменту для реалізації принципів сталого розвитку на різних рівнях управління, інтегрувати отримані результати дослідження у логічні структури для вирішення теоретичних і практичних проблем менеджменту відповідно до теми власного дослідження.

7. Форми атестації здобувачів вищої освіти

Форми атестації здобувачів вищої освіти	Атестація здобувачів освітнього рівня доктора філософії здійснюється у формі публічної презентації результатів дослідження у вигляді дисертаційної роботи доктора філософії за умови виконання аспірантом його індивідуального навчального плану та плану наукової роботи.
--	--

Вимоги до кваліфікаційної роботи	Дисертаційна робота доктора філософії передбачає розв'язання актуальної теоретичної та/або практичної проблеми за спеціальністю менеджмент або на межі спеціальностей і свідчить про здатність здобувача започаткувати, планувати, реалізовувати та коригувати послідовний процесу ґрунтовного наукового дослідження. Дисертація є результатом самостійної наукової роботи аспіранта, яка має статус інтелектуального продукту.
Вимоги публічного захисту	Захист дисертаційної роботи відбувається прилюдно на засіданні спеціалізованої вченої ради. Обов'язковою передумовою захисту дисертаційної роботи є апробація результатів дослідження та основних висновків на наукових конференціях та їх опублікування у фахових наукових виданнях згідно з чинними вимогами. Атестація здійснюється постійно діючою або разовою спеціалізованою радою вищого навчального закладу, акредитованою Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти, на підставі публічного захисту наукових дослідень у формі дисертації. Стан готовності дисертації аспіранта до захисту визначається якою-небудь науковою комісією (або консультантами) згідно з чинними вимогами.

8. Ресурсне забезпечення реалізації програми

Кадрове забезпечення	Науково-педагогічний персонал відповідає вимогам чинного законодавства України. Науково-педагогічні працівники, залучені до реалізації освітньо-наукової програми, є співробітниками Сумського НАУ, що мають відповідний науковий та академічний досвід, залучені до виконання наукових та освітніх проектів. 100% науково-педагогічних працівників, задіяних до викладання дисциплін, мають наукові ступені та вчені звання. Науково-педагогічний персонал проходить підвищення кваліфікації та стажування не менше, ніж один раз нап'ять років.
Матеріально-технічне забезпечення	Забезпеченість навчальними приміщеннями, комп'ютерними робочими місцями, мультимедійним обладнанням відповідає потребі. Для реалізації освітньо-наукової програми є спеціалізовані навчально-тренінгові та комп'ютерні лабораторії, зокрема створені в рамках проекту Erasmus+ КА2, обладнані необхідним устаткуванням та програмним забезпеченням. Дистанційне навчання реалізовано на платформі Moodle з використанням он-лайн конференцій сервісів ZOOM, GoogleMeet, Teams.
Інформаційне та	Використання фонду наукових бібліотек ЗВО м. Суми,

навчально-методичне забезпечення	Національної бібліотеки України ім. В.І. Вернадського, Інтернет ресурсів та авторських розробок науково-педагогічних працівників СНАУ. Здобувачам забезпечується безкоштовний та віддалений доступ до баз даних Scopus і WoS.
9. Академічна мобільність	
Національна кредитна мобільність	Національна індивідуальна академічна мобільність реалізується у рамках договорів про встановлення науково-освітянських відносин для задоволення потреб розвитку освіти і науки: ННЦ ІАЕ, Національний університет біоресурсів і природокористування.
Міжнародна кредитна мобільність	На основі двосторонніх договорів між Сумським НАУ та вищими навчальними закладами зарубіжних країн-партнерів.

2. Перелік компонент освітньо-наукової програми та їх логічна послідовність

2.1. Перелік компонентів ОНП

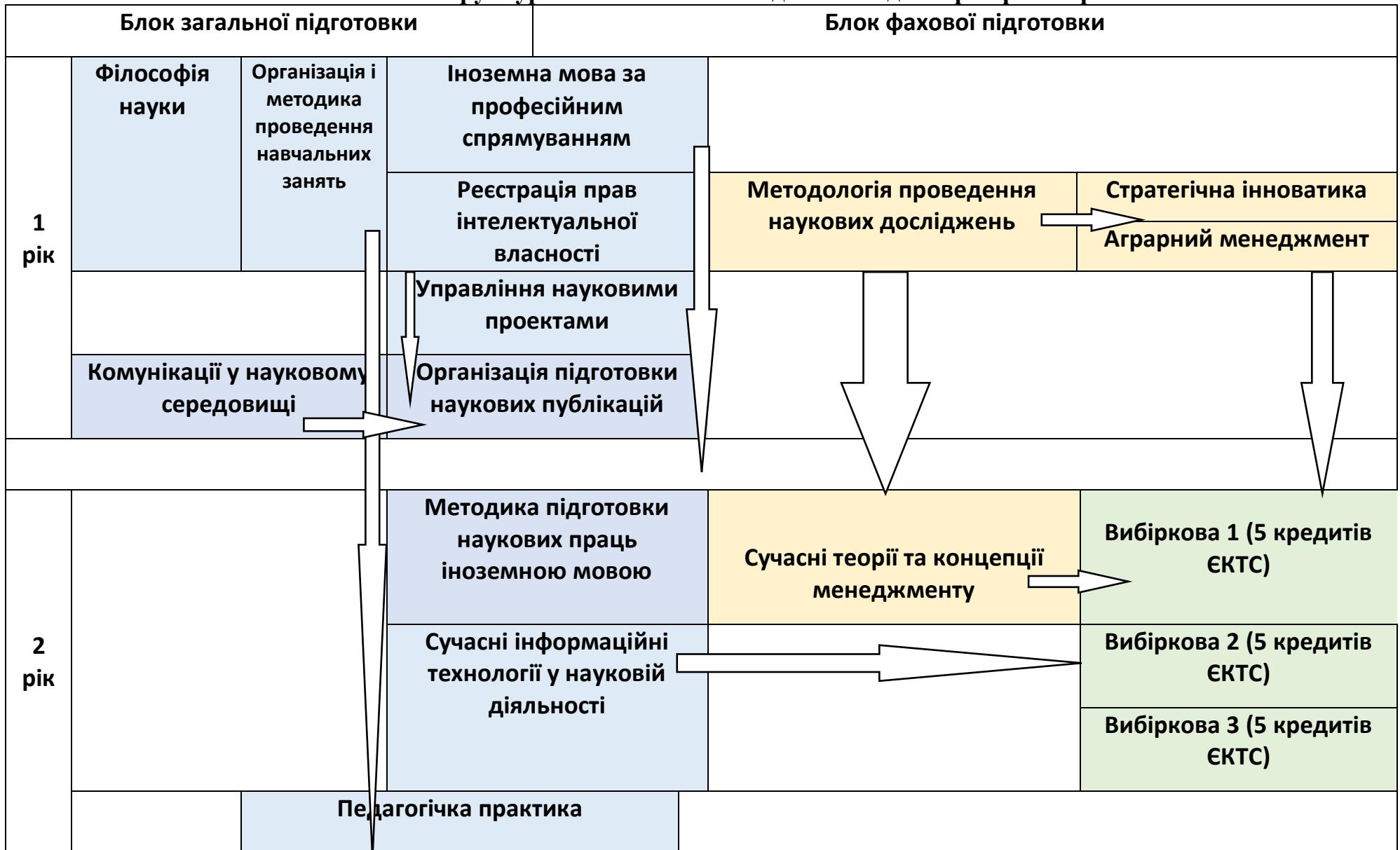
№ п/п	Компоненти освітньої програми (навчальні дисципліни, практики)	Кількість кредитів	Семестри				Форма підсум. контролю
			1	2	3	4	
1. Обов'язкові навчальні дисципліни							
OK1	Філософія науки	4,0	x				іспит
OK2	Сучасні інформаційні технології у науковій діяльності	3,0			x		іспит
OK3	Комуникації в науковому середовищі	3,0		x			залік
OK4	Методологія проведення наукових досліджень	3,0		x			залік
OK5	Стратегічна інноватика	3,0	x				іспит
OK6	Сучасні теорії та концепції менеджменту	3,0			x		залік
OK7	Реєстрація прав інтелектуальної власності	3,0		x			залік
OK8	Організація і методика проведення навчальних занять	3,0		x			іспит
OK9	Організація підготовки наукових публікацій і написання дисертації	3,0		x			іспит
OK10	Управління науковими проектами	3,0	x				іспит
OK11	Іноземна мова за професійним спрямуванням	4,0	x	x			залік, іспит
OK12	Методика підготовки наукових праць іноземною мовою	3,0			x		іспит
OK13	Аграрний менеджмент	3,0		x			іспит
OK14	Педагогічна практика	4,0				x	залік
Разом за усіма циклами основної частини плану		45,0					
2. Вибіркові навчальні дисципліни*							
BK1	Вибіркова дисципліна 1 за спеціальністю	5,0			x		іспит
BK2	Вибіркова дисципліна 2 за спеціальністю	5,0				x	іспит
BK3	Вибіркова дисципліна 3 за спеціальністю	5,0				x	іспит
Усього за вибором аспіранта		15,0					
Разом за циклами нормативної та варіативної частин		60,0					

*Перелік фахових вибіркових дисциплін BK1-BK3

1. Бізнес-менеджмент
2. Управління людським капіталом
3. Менеджмент галузей економіки
4. Регіональний менеджмент
5. Європейський зелений курс
6. Wastemanagement та циркулярна економіка

*Здобувач вищої освіти (аспірант) обирає 3 (три) із 6 (шести) вибіркових навчальних дисциплін із переліку.

2.2. Структурно-логічна схема підготовки докторів філософії

**Матриця забезпечення програмних результатів навчання (ПРН)
відповідними компонентами освітньо-наукової програми**

	ПРН1	ПРН2	ПРН3	ПРН4	ПРН5	ПРН6	ПРН7	ПРН8	ПРН9	ПРН10
OK1					X				X	
OK2	X		X							
OK3				X						
OK4	X		X		X					
OK5		X	X	X	X	X	X		X	X
OK6		X			X				X	X
OK7				X		X				
OK8					x			X		
OK9		X					X			
OK10				X		X				
OK11		X								
OK12		X					X			
OK13				X	X					
OK14								X		
BK1*						X	X			X
BK2*						X	X			X
BK3*						X	X			X